

[Undervisningsministeren.]

løsning må være, at man gennem vejtekniske og færdselsregulerende foranstaltninger søger de lokale trafikforhold tilrettelagt således, at børnene på egen hånd kan begive sig til skole. Kun i de tilfælde, hvor man må konstatere, at denne løsning ikke — eller i hvert fald ikke for tiden — er mulig, vil en befordringsordning — eventuelt af midlertidig karakter — kunne etableres. Når ministeriet anser denne rækkefølge for den rette, hænger det også sammen med, at man — ligesom undervisningsministeriets skolefærdselsudvalg — er af den opfattelse, at det ville nedsætte trafikikkerheden for fodgængere og cyklister i almindelighed, herunder også for de børn, der bortset fra kørslen til og fra skole ville være henvist til at færdes på egen hånd under vanskeligere trafikforhold, såfremt man indførte en befordringsordning, der kunne give anledning til, at vedkommende myndigheder ville undlade at iværksætte de efter de stedlige forhold mest påkrævede trafikikkerhedsforanstaltninger.

Ud over den foran nævnte ændring indeholder lovforslaget forslag til nogle mindre ændringer af de gældende bestemmelser om befordring på grund af skolevejens længde samt til en ændring af folkeskolelovens § 4, der er en følge af den samtidigt foreslåede ændring af lov om gymnasietskoler.

Idet jeg med hensyn til enkeltheder i lovforslaget skal henvise til de til dette knyttede bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Endelig tillader jeg mig herved at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om foranstaltninger mod lærermangelen i folkeskolen. Forslaget er det samme som det, der blev fremsat den 8. december 1968, og går — ligesom det tilsvarende i 1965 — ud på forlængelse af bemyndigelserne i loven af 1962 for endnu en 3-årig periode.

Da loven blev forlænget i 1965, var det givet, at de restriktioner, der var gennemført med hjemmel i loven af 1962, måtte bevares fuldt ud. I den nu foreliggende situation synes det imidlertid forsvarligt at begynde på en forsigtig lempelse.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er seminariernes kapacitet for-

øget så meget, siden lærermangelsloven blev vedtaget første gang, at antallet af nyuddannede lærere pr. år er steget fra 1.839 i 1962 til 2.891 i 1967, og at antallet i løbet af de følgende 4 år vil stige til ca. 3.700.

Alt andet lige skulle der i 1968-69 blive et lille overskud af lærere. Ved de normeringsberegninger, der skal foretages i foråret 1968 for det følgende skoleår, vil kommunerne derfor få en ekstra lærerstilling for hver 20 klasser pr. normeringsenhed. Dette er jo en ret beskeden lempelse, men den beregning af løntimebehov og -udbud, der omtales i bemærkningerne, og hvorefter en større lempelse skulle synes mulig, forudsætter jo uændrede forhold, og forholdene i folkeskolen er ikke uændrede fra år til år. Der er f. eks. ikke regnet med det yderligere lærerbehov, der vil opstå, hvis lærernes gennemsnitlige ugentlige timetal går ned (det er for tiden 36,6, altså med 4,6 overtimer), eller hvis antallet af løntimer pr. klasse øges, eller hvis klassekvotienten sættes længere ned.

Det er glædeligt, at man nu kan tænke på at indlede en afvikling af lærermangelsrestriktionerne. I forbindelse hermed må den store overtimebyrde, folkeskolens lærere har påtaget sig i de senere år, gradvis lettes, vikarudsendelsen af lærerstuderende — som i alle tilfælde vil bortfalde i takt med den nye læreruddannelses gennemførelse — må afvikles, og efterhånden som lærermangelen aftager, må der åbnes for de pædagogiske fremskridt og den udbygning af lærernes videre- og efteruddannelse, som har været hæmmet af lærermangelen. Afviklingen af restriktionerne må imidlertid ske langsomt, og det vil være nødvendigt at bevare lovens bemyndigelser et stykke tid endnu og år for år tage stilling til, hvor stort et skridt man kan tage.

Til slut vil jeg nævne nogle specielle punkter, som folketingsudvalget i 1965 var inde på i sin betænkning.

Faglærerne: Man har overvejet muligheden for en forøgelse af antallet af faglærere. Disse er fortrinsvis ansat ved skoler i landkommuner, hvor de underviser i specielle fag, hovedsagelig husgerning, håndgerning, gymnastik og sløjd. Undersøgelser har imidlertid vist, at mange af disse lærerkrafter har en ret beskeden uddannelse, og en forceret udvidelse af faglærertallet kan

[Undervisningsministeren.]

derfor medføre risiko for en forringelse af undervisningsstandarden. Det vil desuden være betænkeligt at udskille enkelte fag til varetagelse af særlige grupper af lærere, fordi folkeskolen ikke skal give en faglig eller en stærkt specialiseret uddannelse, men uanset de mange fag- og valgmuligheder skal give et bredt, alment grundlag. Af hensyn til mulighederne for skemalægning er det desuden vigtigt, at lærerne er i stand til at bestride mere end et enkelt eller nogle enkelte fag.

Lærerrinder, som har forladt skolearbejdet: Der har været afholdt et kursus på Danmarks lærerhøjskole i foråret 1967, specielt tiltællagt for lærerrinder, som i en periode havde været uden for tjeneste, men som nu ønskede at vende tilbage til skolearbejdet. Yderligere kursus af denne art overvejes for tiden på grundlag af de indhøstede erfaringer.

Transport af skoleelever: Spørgsmålet om muligheden for at spare lærerkræfter ved at samle flere elever i samme skoleklasse og at tilskynde dertil ved øget refusion af kommunernes udgifter til transport af skoleelever har været overvejet i forbindelse med spørgsmålet om udvidelse af den i folkeskoleloven omhandlede befordringsordning. Spørgsmålet har imidlertid en så nær sammenhæng med problemerne omkring den fremtidige kommunestruktur og den fremtidige byrdefordeling mellem stat og kommuner, at det ikke vil være rigtigt allerede nu at foreslå ændringer i refusionen på dette specielle område.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til velvillig og hurtig behandling i det høje ting.

Kirkeministeren (Arne Fog Pedersen): Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

Forslaget er udarbejdet med henblik på at tilvejebringe tidssvarende bestemmelser om anmeldelse af fødsler og dødsfald samt at afhjælpe visse mangler ved den bestående retstilstand på dette område. Den direkte foranledning til forslagens fremsættelse er planerne om oprettelse af det centrale personregister, som omtales i det nyligt frem-

satte forslag til lov om folkeregistre. Dette registers dataindhold tænkes, for så vidt angår børn, der fødes efter registrets oprettelse, tilvejebragt gennem indberetninger fra ministerialbogsførerne om stedfundne fødselsanmeldelser.

Efter de gældende bestemmelser, der findes i dåbsforordningen af 30. maj 1828, er fødselsregistreringen i ministerialbøgerne kun en foreløbig registrering, hvis formål oprindelig — under den dagældende dåbs tvang — alene var at sikre kontrollen med, at alle børn blev døbt i rette tid. Der er følgelig ikke hjemlet adgang til at kræve fødselsanmeldelser afgivet i nogen særlig form eller til at kræve dokumentation for barnets familieretlige og navneretlige stilling fremlagt i forbindelse med afgivelse af fødselsanmeldelser.

Da fødselsregistreringen under nutidens forhold er den grundlæggende registrering, som også folkeregistrene og det centrale personregister skal bygge på, må det anses for påkrævet, at de gamle regler i dåbsforordningen afløses af nye, tidssvarende bestemmelser, der klart fastslår, hvem anmeldelsespligten påhviler, og som giver hjemmel for at fastsætte sådanne nærmere forskrifter om anmeldelsernes form og indhold, om fristerne for deres afgivelse samt om fremlæggelse af dokumentation, som kan tjene til at fremme registreringens hurtighed og nøjagtighed, således at fødselsregistreringen i ministerialbøgerne kan afgive et fyldestgørende grundlag for den efterfølgende registrering i folkeregistrene og det centrale personregister.

Praktiske hensyn i forbindelse med oprettelsen af sidstnævnte register gør det nødvendigt at ophæve den bestående adgang for medlemmer af de her i landet anerkendte trossamfund til at anmelde fødsler til trossamfundenes ministerialbøger. Under forhandlinger med repræsentanter for de anerkendte trossamfund har disse givet tilslutning hertil under forudsætning af, at der gives vedkommende trossamfunds præst underretning om stedfundne fødselsanmeldelser fra medlemmer af hans menighed. Forslagets gennemførelse vil i øvrigt ikke berøre de anerkendte trossamfunds adgang til at føre egne ministerialbøger og til at udstede attester med borgerlig gyldighed efter disse.